

„Noriu – reikia“ konfliktas ir "teisingo" gyvenimo dekonstrukcija

Vienas ryškesnių vaikystės prisiminimų prasideda daugmaž taip: "Mama, mama - noriu to ir to". Mamos gan šaltą ir griežtą atsakymą prisimenu dar ir šiandien: "Yra gyvenime žodis REIKIA (o po to seka ilga pauzė ir rimtas žvilgsnis)". „Noriu – reikia“ konfliktas greičiausiai nėra mano individualus pramanas ar kokia asmeninė savybė. Tikiu, kad daugelis žmonių ar net socialinių grupių išgyvena šį reiškinį. Lyg ir norėtume mažiau dirbti, tačiau iš ko tada gyvensime? Tik pagalvojus apie patogesni-prestižiškesni-naujesni automobilį, iš karto susiduriame su klausimu "O iš kur pinigai?". Manychiau, kad tai, kaip žmogui pavyksta išspręsti šį konfliktą, didžiaja dalimi nulemia jo sėkmingumo, laimės ir pasitenkinimo savimi jausmus.

- jei žmogus **NORI** ir nedaro, ko reikia - tai tokį pilietį vadiname hedonistu, lengvabūdžiu, neturiniu atsakomybės jausmo ir kitais panašaus konteksto žodžiais. Toks žmogus vergauja savo troškimams ir tenkina juos neatsižvelgdamas į realybę. Jis gali išsvajotą Porsche automobilį pavogti iš autosalono vien tam, kad 5 min su juo bėgtų nuo policijos (na, geriausiu atveju – 15 min...). Toks žmogus nesupranta, kad kiekvienas noras su savimi atsineša daug "reikia", kuriuos būtina įvykdyti tam, kad noras taptų realybe.

- jei žmogus nenori, nes **REIKIA** - tai tokį pilietį vadintume "žiurkių lenktynių" (R. Kiyosaki terminas) dalyviu, paskendusiu rutinoje, pamiršusiu tikrąjį gyvenimo skonį ir kitais panašiais apibūdinimais. Tokiam žmogui svetimas "norų" pasaulis. Jis nuo pat vaikystės išmoko daryti tik tai, ką reikia gyvenime daryti, o svajonės yra skirtos ne jam. Tokie žmonės būna puikūs darbininkai, jie klusniai vykdo nurodymus, nes kitų "noriu" yra jų "reikia". Galima sakyti, kad jų savivertės jausmas yra šiek tiek menkesnis nei aplinkinių, nes aplinkiniai jiems atrodo vertesni nei jie patys.

- jei žmogus **NORI** ir daro tai, ką **REIKIA**, jog savo norą įgyvendintų - tai tokį pilietį vadinčiau brandžiu, psichiškai sveiku individu, kuris gyvena pakankamai tikslingą ir prasmingą gyvenimą. Jis nėra užgniauzęs savo vidinių troškimų, sugeba pasirūpinti savimi ir savo norais. Jis nėra neatsakingas žmogus, nes vykdo "reikia" tada, kai jie veda į jo "norą". Jei jūsų įmonėje dirba toks darbuotojas ir jūsų įmonė nors kiek prisidėtų prie jo norų patenkinimo, tai toks darbuotojas būtų pastoviai "užsidegęs", iniciatyvus, aktyvus. Jo nereikėtų rytais reanimuoti ir aiškinti, koku tikslu jis dirba, kam jam reikia šito darbo ir t.t.

Iš aukščiau pristatytos klasifikacijos jau galėjote daugmaž suprasti, kokia linkme keliauja šis straipsnis ir apie ką aš čia. Galbūt net priskyrėte save kažkuriai iš kategorijų? Esu pakankamai giliai įsitikinęs, kad galėčiau pasakyti, jog norai yra esminis žmogaus variklis. Iš čia gimsta motyvacija gyventi, veikti, siekti, tobulėti. Tačiau kiekvienas noras su savimi atsineša "reikia", kuriuos būtina įvykdyti... Vaikas leidžia sau svajoti, fantazuoti iki tos dienos, kai kiti suaugę jam pasiūlo irgi tapti suaugusiu ir mesti tuos niekus iš galvos bei pradėti rūpintis "normaliais" dalykais - pinigais, pragyvenimu, būstu ir t.t. Dažniausiai tada ir įvyksta mūsų mažojo svajotojo "mirtis" ir gimsta suaugęs žmogus, kuris nemoka svajoti, bet moka kasdien eiti į darbą ir kantriai užsidirbti sau duonai. Tie, kurie išsaugo svajotojo savybę, dažnai nesupranta, jog už visus savo norus reikia sumokėti tam tikrą kainą. Porsche turi savo kainą litais, eurais, doleriais ir kita valiuta. Vadinasi, reikės atlikti tam tikrą kiekį darbų, kad užsidirbti tuos pinigus. Aukštojo mokslo baigimas ir prestižinės profesijos įsigijimas taip pat turi savo kainą, kurią reikia sumokėti. Net elementariausias algos gavimas kiekvieną mėnesį turi savo kainą - jūs turite praustis, keltis anksti ryte, nusiteikti darbui, kasdien dirbti, stengtis ir visa tai vien tam, kad kiekvieną mėnesį gautumėte atlyginimą. Tad išeitų, kad svajoti yra lengva, nes svajojimas kaip veiksmas yra panašesnis į "sapaliojimą" - t.y., žmogus tauškia niekus ir pernelyg nesirūpina realybe. Tačiau kai reikia savo svajonę paversti tikrove - va čia ir prasideda tikrasis žmogaus darbas. Jis susiduria su aibe „reikia“, kuriuos vieną po kito, kantriai turi įvykdyti.

Kita šio straipsnio dalis yra skirta "teisingo" gyvenimo dekonstrukcijai. Supratau, kad nėra tokio dalyko, kaip "teisingas" gyvenimas. Bent jau aš į tokį nepretenduoju ir nebeįsipašau. Kurį laiką stengiaus - baigiau universitetą, susiradau darbą, padariau karjerą, beveik susituokiau.

Teigdamas, kad nėra teisingo gyvenimo, vadovaujosi ne tik savo pojūčiu, tačiau ir V. Franklio mintimi, kad gyvenimas apskritai yra beprasmis ir tik žmogus turi savybę įprasminti savo gyvenimą. Žmogus renkasi daiktus, įvykius, žmones, veiklas pagal tai, kas jam teikia prasmę gyvenime. Jis tarsi dailininkas tapo savo gyvenimo aplinką ryškesnėmis ar švelnesnėmis spalvomis. Vienam darbas yra prioritetas numeris vienas, kitam, žiūrėk, prioritetų sąrašė pirmąja šeima, trečiam - automobilis (straipsnio autoriui, kaip jau turbūt supratote, labai Porsche imponuoja). Taigi, kiekvienas žmogus turi unikalią savybę nuspalvinti savo gyvenimą norimomis spalvomis, priskirti prasmę tiems dalykams, kurie jam atrodo prasmingiausi. Vadinasi, nėra tokio dalyko kaip visiems tinkantis gyvenimo būdo receptas ir "teisingas" gyvenimo būdas. Yra tik individualūs norai, individualios prasmės, individualūs dalykai, kurie suteikia džiaugsmą, virpulį ir jaudulį. Visada, kai išgirstu apie "teisingą" gyvenimą, pašiurpstu. Ypač jei yra kalbama apie mano gyvenimą ir bandoma "atvesti mane į protą", paaiškinti, kaip iš tikrųjų reikia gyventi. Tada jaučiuosi lyg į mano gyvenimo paveikslą atnešamos ryškios spalvos, kurios visai nedera, kurios iškreipia ir viską sujaukia. Tada pasimetu, pykstu. Turiu imtis varginančio darbo ir prisiminti, kokia gi spalva turėjo būti nuspalvintas darbas, ką aš manau apie šeimą, kiek man svarbi sveikata ir t.t.

Prisimenate, ką rašiau apie norus? Rašiau, jog tai yra esminis žmogaus variklis. Jei užslopinsi norus, svajones - tikrai toli nenuvažiuosi, nes blaškysiesi lyg automobilio vairuotojas be žemėlapio. Noras yra tai, ką savo gyvenime piešiu ryškiausiomis spalvomis. Noras yra mano gyvenimo piešinio svarbiausias akcentas. Savo ir tik savo norui aš stengiuosi tarnauti ir vykdyti visus jo "reikia". Jei įgyvendinu savo norą, džiaugiuosi, kad buvau uolus tarnas ir kad turėjau pakankamai jėgų. Dabar jau žinau, kad nėra "teisingo" gyvenimo, kad kitas žmogus ne itin ką ir tenupieš mano paveiksle. Gyvenu savo gyvenimą, galvoju apie tai, ko noriu aš pats ir siekiu to. Taip pat žinau, kad kuo brandesniu tampu, tuo daugiau mano norai ima sietis su kitais žmonėmis, tuo daugiau aš noriu dalintis su jais, tuo daugiau noriu duoti, todėl neišsigąstu, jei koks prašalietis pavadina mane savanaudžiu. Žinau, kad ir kitam kažką galėsiu duoti tik tada, kai būsiu patenkintas savimi, kai mano širdis bus gyva ir norinti, kai mano poreikiai bei svajonės nebus kritikuojami, ribojami ir slopinami.

Tiek norėjau Jums parašyti. Palinkėjimas paprastas - neleiskite, kad kiti norėtų už jus. Norėkite patys ir pradėkite gyventi iš širdies.

Timas Petraitis
www.timas.lt